WIKIPEDIA

Qaqauz dili

Vikipediya, azad ensiklopediya

Qaqauz dili — qaqauzların danışdığı dil. Oğuz dil qrupuna daxildir. Moldovada 140 000, Balkan yarımadasında 100 000, Ukraynada 32 000, Bolqarıstanda 10 000 nəfər bu dildə danışır.

Moldovanın Çadır-Lunq, Vulkaneşt, Komrat, Ukraynanın İzmail vilayətində və qismən Qazaxıstan və Özbəkistanda yayılmışdır. Moldova və Bessarabiya ərazisində əsasən iki dialekti vardır: çadırlunq-komrat (mərkəzi) və vulkaneşt (cənub). 1956-cı ildə kiril qrafikası əsasında əlifbası tərtib olunmuşdur.

Qaqauz dili	
Orijinal adı	Gagauz dili, Гагауз дили
Ölkələr	Moldova, Ukrayna
Rəsmi status	Qaqauziya
Danışanların ümumi sayı	489 min (balkan qaqauzları ilə birgə)[1][2]
Təsnifatı	
Altay dilləri	
Türk dilləri	
Oğuz dilləri	
Yazı	latın əlifbası (qaqauz yazısı)
Dil kodları	
QOST 7.75–97	гаг 145
ISO 639-1	—
ISO 639-2	—
ISO 639-3	gag (https://iso639-3.sil.org/code/gag)
Dilin strukturlarının dünya atlası	gag (http://wals.info/languoid/lect/wals_code_gag)
Atlas of the World’s Languages in Danger	354 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-354.html), 389 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-389.html), 671 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-671.html), 673 (http://www.unesco.org/langu

İstinadlar

1. Ethnologue (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=gag)
2. Ethnologue report for language code: bgx (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=bgx)

Dil ilə əlaqədar bu məqalə qaralama halındadır. Məqaləni redaktə (https://az.wikipedia.org/w/index.php?title=Qaqauz_dili&action=edit) edərək Vikipediyanı zənginləşdirin.

	ages-atlas/en/atlasmap/language-id-673.html)
Ethnologue	gag (https://www.ethnologue.com/language/gag)
ELCat	3406 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/3406)
IETF	gag
Glottolog	gaga1249 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/gaga1249)

Vikianbarda əlaqəli mediafayllar

Türk dilləri

Qədim türk dili †

Bulqar dilləri

- qədim: Avar (türk) dili †[1] • Bulqar dili † • Hun dili †[1] • Xəzər dili †[1]
- müasir: Çuvaş dili (dialektləri: üst dialektləri, alt dialektləri; Malokaraç ləhcəsi)

Qədim türk dilləri

- Qədim qırğız (Yenisey-qırğız) dili † • Orxon-Yenisey (qədim türk) dili • Uyğur runa (Orxon-uyğur) dili †

Dağlıq Altay (mərkəzi-şərqi) dilləri[1]

- Qırğız-qıpçaq dilləri[3]: Qırğız dili (Şimali qırğız dili dialektləri, Fərqanə-qıpçaq dili (†), Cənubi qırğız dili dialektləri) • Tubalar dili[2] • Cənubi Altay dili (dialektləri: Sibir tatar - cənubi Altay dialektləri[1], Əsl Altay dili (oyrot, Altay-kiji), Telengit ləhcəsi, Teleut ləhcəsi)
- Şimali Altay dilləri[1]: Şor dilinin kondom dialekti[2] • Çulım dilinin aşağı çulım dialekti[2] • Şimali Altay dili (dialektləri: Kumandin ləhcəsi, Çelkan ləhcəsi) • Sibir tatar dili - Şimali Altay dialektləri

Qarluq dilləri[1]

- Qədim qarluq dili †
- Qarluq-uyğur dilləri[1]: Qədim uyğur dili † • Qaraxani (qaraxani-uyğur) dili † • Xələc dili (arğu)[1]
- Qarluq-Xorəzm dilləri[1]:
  - **ədəbi qədim yazılı** — Xorəzm-türk dili † • Çağatay dili † • Türki dili † (Povolj türkisi)[1]
  - **müasir** — Ayni (əynu) dili ‡[2] • İli-türk dili[1] • Lobnor dili ‡[1] • Sibir tatar dili — qarluq dialektləri[1] • Özbək (qarluq) dili • Uyğur (yeni uyğur) dili (dialektləri: Xotan dili) • Xoton dili (†) ‡[1] • Cənubi qırğız — qarluq dili dialektləri[2]

Qıpçaq dilləri

- Qədim qıpçaq dili †
- Noqay-qıpçaq dilləri — Alabuqat-noqay dili[2] • Həştərxan-noqay dili[2] • Qazax dili • Qaraqalpaq dili • Noqay dili • Sibir tatar — noqay dialektləri[1] • Krım-tatar dilinin çöl dialekti • Özbək-noqay dili (özbək dilinin qıpçaq dialektləri) ‡[2] •

	Fərqanə-qıpçaq — noqay-qıpçaq dielktləri² • Cənubi qırğız dili — noqay-qıpçaq dialektləri² • Yurtov-noqay dili² ▪ Povolj-qıpçaq dilləri — Başqırd dili • Sibir tatar dili¹ (dialektləri: Baraba dili, Tobol-irtış dialekti, Tom dialekti) • tatar-başqırd idiomu² • tatar dili (dialektləri: Kazan dialekti, Mişar dialekti; Kryaşen dialekti¹) ▪ Poloves-qıpçaq dilləri — Qədim polovets (Kuman) dili † • Qəraim dili (dialektlər: Qal dialekti, Krım dialekti¹, Traka dialekti) • Krım-tatar (Ədəbi dili, Krımçaq dili², Krım-tatar dilinin orta dialekti, Urum (azovyanı) — qıpçaq şivələri²) • Qafqaz¹ (Erməni-qıpçaq dili †, Qaraçay-balkar dili, Qumuq dili) • Məmlük-qıpçaq dili †¹
Oğuz dilləri	▪ Qədim oğuz dili † ▪ Pəçənək dili †¹ • Salar dili • Şimali özbək (ikan-qarabulağ) dili¹ ▪ **Oğuz dilləri** — Azərbaycan dili (dialektləri, Türk-tatar dili) • Aynallu² • Əfşar dili² • Balkan-qaqauz dili • Qaqauz dili • Qaşqay dili² • Osmanlı dili † • Səlcuq dili² • Suriya-türkmən dialektləri² • Kirmanşahın Sunqur şivəsi • Türk dili (dialektləri: Kipr dialekti, Salk dili) • Türkmən dili (dialektləri: Truxmən dili) • Urum (azovyanı) — oğuz şivələri • Xorasan-türk dili (dialektləri: Bocnurdi dili) • Xarəzm dili (özbək dilinin oğuz dialektləri)² • Krım-tatar dilinin cənub sahil dialekti
Sayan (tobas) dilləri	▪ **çol dilləri** — Kök-monçak dili • Tıva dili • Səngəl dili ▪ **tayqa dilləri** — Şərqi tıva dili dialektləri² • Soyot-satan dili (dialektləri.: soyot, uryanxay, satan) • Tofalar dili
Xakas (qırğız) dilləri	▪ Sarıq-yuqur (xara-yoqur) dilləri • Fuyuy-qırğız dili ▪ **Xakas-altay (əsl Xakas) dilləri** — Şor dilinin mras dialekti² • Çulım dilinin orta çulım dialekti² • Xakas dili (dialektləri: kaçin dialekti, Qızıl dialekti, Saqay dialekti, Şor dialekti)
Yakut dilləri	▪ "A"laşan yakut dili dialektləri • "O"laşan yakut dili dialektləri, o cümlədən Dolqan dili², Ədəbi yakut dili
Qarışıq türk dilləri və dil qrupları	Altay (Dağlıq Altay, Oyrot) dili • Krım-tatar dili • Sibir tatar dili • Özbək dili • Urum (azovyanı) dili • Fərqanə-qıpçaq dili (†) • Çulım dili • Şor dili • Cənubi qırğız dili dialektləri ▪ qarışıq dil qrupları: Qarluq dilləri • xakas, şimali Altay və qırğız-qıpçaq dillərinin birləşməsi
Yazısı	Orxon-Yenisey runaları • Bolqar runaları • Yanalif • Qədim uyğur yazısı

Qeyd: ¹ dilin və ya dil qrupunun təsnifatı mübahisəlidir, dil və ya dil qrupu hipotetikdir (bax: Türk dillərinin təsnifatı); ² "dil" terminin tətbiqi mübahisəlidir, "Dil və dialekt" problemi; ³ mümkündür ki, qıpçaq dilidir; † Ölü, bölünmüş və ya dəyişilmiş dillər; (†) Mümkündür ki, ölü dildir; ‡ qarışıq dillər